Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXIX № 15 (3478) Варшава, 14 квітня 2024 року, Ціна / Cena 5 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

Мирон Сич
1960-2024

ISSN 027-8254
15
9 770027 825245

eprasa.pl 1e64d82021

Конференція «30 років Об'єднання українців у Польщі». Варшава, 2021 рік. Фото з архіву «НС»

Мирослав СКІРКА

Маршалок українців – український маршалок

Деякі люди завжди були і, мимоволі сподіваємося, завжди будуть серед нас. Це центри тяжіння громади, яка довкола них організовується та до яких повертають справи, щоб їх правильно вирішити. Ми звикли до того, що вони є, і важко уявити собі, що буде, коли їх не стане. Мирон Сич завжди був таким маршалком нашої громади. Його активність проявлялася вже у студентські часи, коли він був член кабарету та музичного колективу. Пізніше дуже швидко став директором Загальноосвітнього ліцею у Ґурові-Ілавецькому і почав будувати його нові приміщення в умовах, коли учні навчалися в шатрах, але школа жила в людях, і таким чином спонукав всіх до швидких та рішучих дій. Ця кропітка робота завершилася найкращою українською школою у Польщі, модерною, знаменито обладнаною, та перш за все школою, яка надає своїм учням освіту на найвищому рівні. Девіз Мирона був простим: добра українська школа не тому, що вона наша, а тому що дає освіту на найвищому рівні, в ній працюють найкращі вчителі, які розуміють своє завдання перед дітьми та громадою. Це гарантія успіху дітей, тобто школи. Тому й ліцей в Ґурові став місцем багатьох подій, а колектив, який тут працює, – це прекрасні амбасадори українства у Польщі. В рядах випускників – багато важливих лідерів нашої громади, висококваліфікованих спеціалістів та творців культури. І цілий ряд людей, які знають та розуміють свою ідентичність у Польщі та зв'язки з Україною та українством.

Завдяки активній громадянській позиції Мирона в регіоні проводилося багато подій та заходів. Українська громада змогла організувати сотні культурних подій, на яких він дуже часто з'являвся особисто.

Чітка позиція Мирона проявлялася у відстоюванні інтересів наших громад, коли потрібно було знайти правильні рішення на рівні уряду, воєводства та ґмін. До його аргументів прислуховувалися, і він вмів пояснювати рації та шукати правильних рішень. Був маршалком українців в регіоні, але також важливою особою в суспільному житті Вармії та Мазур. Таким чином він вибудував свою громадянську і політичну позицію, яка дозволила йому двічі успішно балотуватися до Сейму від Громадянської Платформи. Саме він був ініціатором підготовки та прийняття Сеймом закону про національні меншини, який гарантує їм підтримку держави в реалізації конституційних прав збереження мови, традиції та спадщини.

Багато українців у Польщі приховували свою ідентичність як щось, що могло їм зашкодити. Для Мирона українство стало перевагою. Ті, хто його підтримував, знали, по чиєму боці стає, а ті, хто був проти нього, не могли аргументом його національності його применшувати. З ким би я не говорив з польських політиків, вони завжди підкреслювали українство Мирона як його козир. Можна і так! І це шанують інші.

Після двох каденцій у Сеймі Мирона обрали депутатом Вармінсько-Мазурського сеймику, де він став віце-маршалком. Ця важлива та відповідальна посада дозволила йому ще більше включитися у підтримку громади. Ми отримали абсолютно виняткові можливо-

eprasa.pl 1e64d82021

сті проводити культурні заходи. Наші школи отримали захист та підтримку на воєводському рівні. Багатокультурність Вармії і Мазур стала майже зразковою у Польщі. Цим скористалися всі мешканці регіону, які побачили у багатстві різних історій та традицій потенціал розвитку та збагачення.

Мирон дуже переживав за Україну і підтримував регіональну співпрацю з Україною. Партнерським регіоном для Вармії та Мазур є Рівненська область. Завдяки його підтримці відбувалися зустрічі представників обох регіонів. В Маршалківському управлінні воєводства проходили стажування експерти з Рівненської обласної ради. А коли рф пішла війною в Україну, воєводське управління організувало допомогу для України та біженцям. І навіть тоді, коли смертельна хвороба його знищувала, він все ж таки відвідав Україну, щоб самому переконатися в ситуації та потребах держави, яка протистоїть рашистам.

Інформація про цю паскудну хворобу, яка і забрала його з цього світу, всіх нас зажурила. Для нього це був біль десятків хіміотерапій, днів та ночей у лікарнях та на процедурах, після яких потрібно було відходити по декілька днів, слабкість, брак сил та потреба допомоги з боку сім'ї та друзів. Але він не здавався, він, як тільки міг, повертався до своєї роботи, появлявся на заходах та конференціях. І всі ми бачили його біль і втому хворобою та ще більше цінували його присутність, слова і тишком сподівалися, що хвороба його не переможе. На жаль, ми помилялися.

В історії нашої громади у Польщі Мирон Сич був людиною, яка досягла найбільше. Двічі депутат Сейму, двічі віце-маршалок воєводського сеймику, директор та будівничий школи, людина, на яку посилається дуже багато випускників школи. Автентичний в тому, що робив як громадянин та українець. Кажуть, що не буває незамінних людей. Але ми всі також знаємо, що зустрічаємо виняткових людей, які ніколи вже не повторяться і яких буде нам бракувати. Такої виняткової Людини, як Мирон Сич, буде нам бракувати завжди.

Фото з фейсбук-сторінки Мирона Сича

В історії Мирона є якась дивна українська доля: стати гетьманом на нашій Січі і нести за неї відповідальність. Козацький ген, що дійшов до нього від предків та батька, він розвинув в історію успіху нашої Січі у Польщі, особливо її Вармінсько-мазурського Полку! Слава Тобі, Друже! Якось важко написати, що Тебе більше з нами немає. Тут немає, але Ти за небосхилом. Борони Україну і нас всіх з небес і допомагай всім її захисникам! Вічна Тобі пам'ять!

З сумом та болем прощаємося з

Мироном Сичем

Багатолітнім членом Головної ради ОУП
Депутатом Сейму двох скликань
Багатолітнім директором Загальноосвітнього ліцею в Ґурові-Ілавецькому
Віце-маршалком Вармінсько-Мазурського воєводства
Другом, дорадником та гетьманом української Січі у Польщі

Людиною, яка мала велетенський внесок у життя української громади у Польщі як вчитель, директор та будівничий школи в Ґурові, депутат польського Сейму, діяч самоврядування, віце-маршалок Вармінсько-Мазурського воєводства, та перш за все член Об'єднання українців у Польщі і багатолітній член його Головної ради. Він з високо піднятою головою був УКРАЇНЦЕМ у тому, що робив, що говорив та за що боровся!

Формував політику польської держави як один зі співавторів закону про національні меншини. Мав вирішальний вплив на те, як діяла наша громада на Вармії та Мазурах, а також в інших регіонах Польщі. Був її безперечним лідером та добився того, що присутність українців в регіоні була видимою та важливою.

Вчитель та наставник для багатьох поколінь випускників ліцею в Ґурові-Ілавецькому, який відстоював права нашої громади на навчання і власні школи. Бачив потребу виховної праці з молоддю та її інспірував. Вмів це робити і до цього заохочувати.

Великий патріот України завжди, а в час повномасштабного вторгнення – активний захисник через різні форми допомоги, які організував він та управління Вармінсько-Мазурського воєводства, яким керував.

Був гетьманом нашої Січі. Для неї жив та працював. А зараз сів на свого коня та помчав за небосхил, на широкі вільні степи, на зустріч з поколіннями тих всіх, хто для України жив та для неї боровся.

Друже Мироне, в час вирішальної боротьби за нашу свободу не покидай нас і тих, хто в цій боротьбі стоїть у всіх окопах та бліндажах, хто бореться за Україну зброєю та словом, культурою та допомогою захисникам.

Вічна Тобі пам'ять, Козаче Мироне!

Від Головної управи ОУП – Мирослав Скірка

eprasa.pl 1e64d82021

Григорій СПОДАРИК

Переконував – треба бути в центрі подій і спиратися на власні сили

Публічні особи залишають по собі статті, інтерв'ю чи коментарі. Оскільки вже не матимемо приємності розмовляти з Мироном Сичем, то згадаймо деякі з його міркувань та прогнозів щодо української громади в Польщі, польсько-українських відносин та України загалом. Справи, яким присвятив своє життя й на які особисто мав значний вплив.

Маніфестація в Ольштині на підтримку України. 24.02.2022. Фото з фейсбук-сторінки Мирона Сича

Через два місяці після повномасштабного вторгнення росії в Україну в інтерв'ю для «Нашого слова» він відзначав: «Моя доба, здається, триває довше ніж 24 години. Ранок починаю із зустрічей у Воєводському центрі кризових ситуацій. Раніше головною темою була пандемія. Тепер – це війна в Україні й справи біженців у регіоні». Говорячи це, Мирон Сич заохочував до активної допомоги, чому сам був найкращим прикладом. Тоді він переконував також, що єдиний можливий сценарій – перемога України за допомогою США та західного світу. Наголошував, що зі злочинцем, терористом і людиною-вбивцею не можна вести переговорів, а демократичний світ повинен раз і назавжди припинити відносини з путінською росією. Зауважував також, що, якби у 2014 році були введені санкції, подібні до тих, котрі запровадили після 2022-го, нині ми б не мали такої трагедії. «Україна мусить виграти війну, бо цього потребує весь цивілізований світ», – переконував він.

Його життям постійно була й політична активність. Мирон Сич бачив у цьому спосіб відстоювати потреби громади. «Якщо нас немає в жодних політичних структурах, нам складно говорити публічно про українські проблеми», – говорив він у 2018 році в розмові зі Степаном Мігусом. Заохочував брати відповідальність й активну участь у виборах та балотуватися до різних органів влади: «Нам треба усвідомити, що для українських громад на місцях і для України велике значення має те, хто туди потрапить. І чи зуміє переконати у своїх аргументах про потребу охорони слабших груп, які є цінністю демократичної Європи».

Оскільки тоді, як і зараз, був рік самоврядних виборів, він просив також про підтримку. Вважав, що завдяки своєму досвіду ще буде корисним для громади. Розумів також, що у цій естафеті необхідні послідовники, тому говорив: «Нам потрібно знаходити молодших кандидатів, а виборчих округів маємо чимало. Присутність молодих українців у виборчих списках різних рівнів напевно стане своєрідним мірилом не тільки того, наскільки ми піддалися асиміляції, але й нашої подальшої активності». Роком пізніше, уже перед парламентськими виборами, також на сторінках нашого видання Мирон Сич наголошував на значенні громадських структур. Тому такою важливою для нього як кандидата у Сейм була підтримка з боку найбільшої організації нашої громади – Об'єднання українців у Польщі. В минулому її мали теж професор Володимир Мокрий і Мирослав Чех. Як він пояснював потребу присутності українців на рівні польського парламенту? Тим, що подібно до інших гілок влади, ідеться про перебування в центрі подій, що дає можливість реагувати й творити відповідні умови. А серед незмінних пріоритетів українця-депутата, на його думку, мала бути активність у побудові приязних відносин між владою Польщі та України. Тому можна сказати, що під час своїх двох каденцій він представляв, зокрема, польсько-українську парламентську групу. Як її член спостерігав за виборами в Україні, був учасником спільних засідань у Варшаві та Києві тощо. Долучився до організації на найвищому державному рівні візиту патріарха Святослава в Польщу 2013 року. «Депутат – це офіційний голос, який у нашому випадку може звучати при обговоренні відносин Польщі та України чи складних історичних питань. Без хоча б одного депутата такого голосу нашої громади просто не чути», – відзначав у інтерв'ю.

Перебуваючи в Сеймі, він належав до президії Комісії нацменшин, а згодом був її головою. Захист прав та збереження ідентичності не лише своєї громади, а також інших меншинних спільнот – це ще один з основних напрямів публічної діяльності Мирона Сича. У час, коли владу в Польщі перебрали праві сили, малочутливі й з інструментальним підходом до меншин, він говорив: «Не можна ділити меншини на „чемні або ні" й відповідно до цього призначати фінансування. У цьому скликанні парламенту ми бачили, що влада застосовувала такий поділ». Ключовою для перспективи українства у Польщі вважав

eprasa.pl 1e64d82021

Відриття кільця і площі ім. ген. Марка Безручка в Ольштині. 2022 р. Фото з архіву «НС»

освіту, тому серед пріоритетів називав допомогу українським школам та пунктам навчання української мови. «Якщо ми будемо забувати про навчання й виховання молодого покоління, нас невдовзі може просто не стати. Треба пам'ятати, що наші школи постійно потребують фінансової, правової та суспільної підтримки», – говорив Мирон Сич. Тим часом у своїй політичній діяльності він не зосереджувався лише на справах українців. Розумів, що є представником мешканців регіону, у якому жив. А це прикордонні з росією повіти, де ніколи не бракувало проблем: зруйновані дороги, поганий стан лікарень чи недофінансування таких служб, як пожежники й поліція. «Наш вармінсько-мазурський регіон потребує особливої підтримки, бо як і в часи Польської народної республіки, так і зараз він не має якогось особливого лобіювання у Варшаві», – наголошував Мирон Сич і завжди позиціював себе у ролі такого лобіста. Як він зазначав, увагу колег-депутатів до Вармії та Мазурів треба було привертати відкритістю, фаховою аргументацією, а часом і в більш неформальний спосіб. «Зацікавити вдавалося і своїм українством. Я часто привозив депутатів на наші заходи або в Україну. У багатьох випадках їхній стереотипний підхід до нас змінювався на позитивний», – розповідав Мирон Сич.

Говорячи про перспективу українства у Польщі, він, з одного боку, бачив потенціал у біженцях та мігрантах, а з іншого – у постійному розвитку місцевої громади. Крім того, дбаючи про побудову майбутнього, закликав не забувати про попередників. «Як громада ми мусимо особливо дбати про старших людей, адже це вони виховали нас у нелегкі часи й завдяки їм ми залишилися українцями», – нагадував Мирон Сич. Водночас він пишався молодими поколіннями українців, зокрема випускниками наших шкіл, які «підтримують одне з одним зв'язок, не мають комплексів щодо власного українства, а також є дуже гарними фахівцями у своїх сферах». Вірив також, що за прикладом Канади та інших країн, українці в Польщі розвиватимуть власний бізнес, який потім підтримуватиме суспільно-культурну діяльність. «У Польщі ми лише започатковуємо таку філософію, але вона може забезпечити майбутнє нашої громади. Я побоююсь, що державну підтримку нацменшин у Польщі можуть припинити або значно обмежити. Тоді ми муситимемо спиратися на власні сили», – говорив Мирон Сич. Він вказував також на потребу більшого залучення нашої інтелігенції до життя громад у кожному містечку, селі чи парафії. Її представники повинні частіше спілкуватися одне з одним, зустрічатися й випрацьовувати механізм роботи та нашого щоденного життя.

***

Мирон Сич народився 3 січня 1960 року в містечку Остре Бардо. У 1984 році закінчив математичний факультет Вищої педагогічної школи в Ольштині. Тоді ж одружився з Марією Ольгою Шевчик. Вони мають двох дітей – Ярослава та Наталію. У 2000 році завершив аспірантуру за напрямом європейське місцеве самоврядування та державне управління в Гуманітарному університеті в Пултуську. Свою професійну діяльність розпочав із роботи з молоддю. У 1984-1990 роках був керівником школи-інтернату та вчителем математики в середній школі в Ґурові-Ілавецькому. Він став засновником ґурово-ілавецького Комплексу шкіл з українською мовою навчання, де працював директором з 1990 по 2007 рік. Був ініціатором створення при школі асоціації Центральноєвропейського центру вишколу молоді, який працює для української та місцевої громади. Центр, серед іншого, організовує популярний фестиваль української культури «Еколомия». Мирон Сич як активіст Об'єднання українців у Польщі був ініціатором багатьох суспільно-культурних заходів української меншини на Вармії та Мазурах («Ніч на Івана Купала» у Круклянках, «Прикордонні зустрічі» у Ґлембоцьку, «Еколомия» в Ґурові-Ілавецькому та інших). Також став делегатом Всесвітнього форуму українців у Києві. Активно працював для польсько-українського примирення. Співорганізував зустрічі примирення Української греко-католицької та Римо-католицької церков. Від початку російської агресії широко допомагав Україні. Він також був одним із найвидатніших політиків Вармінсько-Мазурського воєводства, активно брав участь у політичному житті з 1990 року. У 1998-2007 роках протягом трьох термінів обіймав посаду голови Сеймику Вармінсько-Мазурського воєводства. Тут ініціював створення Комісії нацменшин, яка досі є єдиним таким органом на рівні воєводських самоврядувань у Польщі. Був депутатом Сейму Республіки Польща 6-го та 7-го скликань. У Сеймі він став членом і головою Комісії національних і етнічних меншин. У липні 2015 року був призначений заступником маршалка Вармінсько-Мазурського воєводства. Після успіху на самоврядних виборах 2018 року знову отримав ту саму посаду, на якій працював до цього часу.

За свою діяльність Мирон Сич здобув низку нагород і визнань, зокрема:

- Медаль «За заслуги перед Вармією і Мазурами»
- Золотий хрест заслуги та Орден «За заслуги» III ступеня, який він отримав від президентів Польщі та України за діяльність на користь польсько-українського примирення (2001)
- Орден «За заслуги» II ступеня (Україна, 2007)
- Орден «За заслуги» I ступеня (Україна, 2009)
- Почесний громадянин міста та ґміни Ґурово-Ілавецьке (Польща, 2023)

eprasa.pl 1e64d82021

Валерія ГУРЖИЙ
Фото надано героєм статті

Український винахідник розробив капсулу життя

Винахідник Сергій Захарін живе та працює у Києві, де розробив та налагодив виробництво капсули життя, яка здатна захистити від наслідків ворожих обстрілів. Окрім винахідництва Сергій займається розробкою та виготовленням деревопереробного обладнання.

Про капсулу

Ідея створення з'явилася ще у 2015 році, але з іншою метою. Вона мала слугувати для захисту людини у власній квартирі, якщо хтось увірветься до помешкання. За задумом, людина мала закритися у капсулі та чекати на допомогу у безпеці. Поки Сергій працював над проєктом, зрозумів й те, що конструкція може витримати землетрус. Але тоді свою розробку винахідник «поклав на поличку» та згадав про неї вже під час повномасштабного вторгнення – влітку 2023 року, коли росіяни вже активно обстрілювали українські міста.

Але Сергій не одразу взявся до роботи над конструкцією, адже вагався. Чоловік не був впевнений, що вона потрібна людям та й щось стримувало всередині. Через два місяці він зібрав конструкцію та почав її випробовувати. Під час першого випробування на капсулу з висоти 9 метрів скинули плити загальною вагою 1100 кг, а під час другого випробування конструкція витримала навантаження у 43 тонни. Це була та сама капсула, на яку раніше скидали плиту. Після успішних випробувань Сергій придбав необхідне обладнання та налагодив виробництво.

Характеристики

У розібраному вигляді капсула має вигляд металевого конструктора, а вага найважчої деталі – 45 кілограмів. У приміщення заноситься по частинах і потім монтується. Після чого оббивається негорючими матеріалами. Капсула кріпиться до стіни і в разі обвалу будинку не впаде, а сповзе разом зі стінами та плитами. Також у капсулі є мобільний зв'язок.

У зібраному вигляді капсула, яка розрахована на трьох людей, – 2 метри заввишки та завдовжки, ширина 1 метр, а вага 800 кілограмів. Конструкція для шести людей – також 2 метри заввишки та завдовжки, але має ширину 1,40 метри та важить 900 кг. Коштує така капсула 70 і 80 тисяч гривень відповідно.

У разі обстрілу та влучання ракети чи дрону поруч з будинком, капсула здатна захистити від уламків снарядів чи будівельних матеріалів, які розлітаються у різні сторони, але вона не здатна витримати прямого влучання.

За менше ніж рік українці вже купили з десяток таких капсул. За словами винахідника, капсулою життя цікавилися й жителі Польщі.

Труднощі

Сергій розповідає, що після створення винаходу стикнувся з недоброчесними впливовими конкурентами, які або знецінювали капсулу, або намагалися копіювати виробництво.

«Є деякі впливові конкуренти, у яких впали продажі їхніх укриттів, що коштують по мільйону-півтора після того, як з'явилося моє укриття. Воно, звичайно, слабше за їхнє, але воно й коштує 70 тисяч гривень», – каже Сергій.

Він розповів, що було й таке, що приїжджали люди, які маскувалися під партнерів, фотографували, починали працювати над конструкцією, але гальмували на етапі прорахунку собівартості, тому що собівартість капсули 53 тисячі гривень. Ще додатково сплачується податок, оренда приміщення та комунальні послуги.

«Заробітку ніякого. Я хотів, щоб капсула була якомога доступнішою населенню. У мирний час така капсула мала б коштувати близько 120 тисяч», – додає винахідник.

Плани

Також Сергій працює над укриттям для зовнішнього застосування на базі капсули, яке витримає осколки, постріл, падіння шахеду, але випробування поки що не проводилися. Орієнтовна вартість такої конструкції близько 200 тисяч гривень.

Що каже покупець

Винахідник також поділився історією свого покупця Євгена, який разом з дружиною та маленьким сином живуть у селі Тарасівка, що під Києвом. До покупки капсули вони під час кожної повітряної тривоги їздили до метро «Теремки».

Сам Євген довго думав над покупкою капсули, але вагався, адже розумів, що від прямого влучання вона не врятує. Але потім порівняв винахід із паском безпеки, який врятує при несильній аварії. Так само на його думку й капсула може врятувати від осколків та під час обвалу будинку. Зараз під час масованих нічних ракетних атак сім'я спить у капсулі.

Винахідник Сергій запевнив, що під час роботи над капсулою не раз бував у будинках, які постраждали від атак дронів чи ракет. Він каже, що у більшості випадків люди, які загинули від осколкових поранень або падіння плит, могли б вижити у капсулі.

Чому це важливо

Ще на початку повномасштабної війни українці зіштовхнулися з проблемою нестачі укриттів. У перші дні війни

eprasa.pl 1e64d82021

багато укриттів, які були на картах, або не працювали, або були непридатними для перебування там людей.

Згодом влада почала виділяти фінансування на облаштування вже наявних укриттів та будівництво нових – особливо вуличних укриттів. Ситуація більш-менш стабілізувалася через рік, але їх не вистачає й досі, особливо у районах, де переважає радянська забудова. Найчастіше у таких будинках укриттям слугує підвал, але у разі влучання у будинок та його обвалу наслідки можуть бути дуже трагічними. Також українці часто стикаються з проблемою закритих укриттів. Вже було декілька випадків, коли люди гинули біля укриттів, адже під час тривоги вони були зачиненими. Цю проблему також почали вирішувати – встановлювати замки, які можна відкривати дистанційно під час тривоги.

Трохи краща ситуація у новобудовах, адже у багатьох з них є підземні паркінги, які теж використовують як укриття.

Окрім того, ситуація сильно залежить від регіону, адже є міста та села, які розташовані близько до лінії фронту чи російського кордону. Там спершу прилітають ракети, а лише потім вмикається тривога. У таких ситуаціях може не вистачити часу навіть спуститися у підвал. Але така ситуація може трапитися не лише у прифронтових регіонах. Подібні випадки були й у Києві, коли росіяни били балістикою по столиці – спершу вибухи, потім тривога. Навіть до Києва запущена з Криму балістика може долетіти за декілька хвилин.

Приклад Ізраїлю

Війна в Ізраїлі триває не одне десятиліття. Країна доволі часто опиняється під ракетною атакою палестинців, тому в Ізраїлі на державному рівні було прийнято рішення про будівництво «побутових укриттів». Ці укриття розташовані як окрема кімната у квартирі кожної родини і звуться «мамад». У мирний час її можна використовувати як спальню, зал чи дитячу кімнату, а у разі повітряної небезпеки у ній закриваються броньовані вікна та двері.

В Ізраїлі обов'язок створити таке укриття покладений на власника будинку, зокрема й приватного, якщо мова йде про індивідуальну забудову, або на забудовника багатоквартирного будинку. ●

ПУЛЬС УКРАЇНИ

Підготувала **Тетяна Данюченко**

Зустріч Україна-Польща

28 березня у Варшаві відбулися українсько-польські урядові консультації. Делегацію від України очолив прем'єр-міністр Денис Шмигаль, з польського боку був його колега Дональд Туск. Український прем'єр також зустрівся з президентом РП Анджеєм Дудою. Сторони підтвердили взаємну прихильність і підтримку, а також за результатами зустрічі підписали спільну заяву. Наступні такі консультації мають відбутися наступного року у Києві.

Денис Шмигаль та Дональд Туск. Фото з сайту kmu.gov.ua

Також Україна, Польща та Євросоюз провели переговори у тристоронньому форматі щодо розблокування кордону та пошуку спільних позицій для вирішення кризи агроекспорту. З української сторони участь у переговорах взяли міністр агрополітики України Микола Сольський, його заступник Маркіян Дмитрасевич та заступник міністра економіки Тарас Качка. З польської – міністр сільського господарства і розвитку села Польщі Чеслав Секерський, заступник міністра Міхал Колодзейчак тощо. На перемовинах були присутні також представники профільних аграрних асоціацій Польщі та України.

За словами Миколи Сольського, «це була складна, але відверта» розмова між міністерствами та асоціаціями. «Важливо, що попередньо вже обговорили варіанти вирішення, які незабаром будуть озвучені. Водночас питання складне для всіх сторін і потребує додаткового часу», – зазначив міністр.

Українська сторона представила польським колегам аналіз свого експорту в Польщу та інші країни ЄС. А також зміни, які відбуваються в агроекспорті з початку повномасштабного вторгнення, в тому числі завдяки роботі морського коридору. У Мінагрополітики України зазначають, що «ці цифри розвінчують негативну інформацію навколо українського агроекспорту».

«Ми змогли знайти спільну мову і працюємо над конструктивним рішенням як розблокувати кордон і врахувати інтереси фермерів Польщі і України. Це не просто, але можливо», – заявляє Тарас Качка та зазначає, що не може наводити деталей, але «конструктивне рішення можливе».

За результатами українсько-польських консультацій Дональд Туск повідомив також, що сторони близькі до розв'язання проблем. «Наше майбутнє – у спільноті польсько-українських інтересів», – додав він. ●

eprasa.pl 1e64d82021

Степан МІГУС
Фото надала мазурська євангелістська громада

Варварство на мазурському цвинтарі: вирок, який не завершує справи

Районний суд в Елку наприкінці січня цього року визнав пробоща (пароха) римо-католицького костелу в Новій Всі-Елцькій ксьондза Анджея Б. винним у знищенні старого мазурського євангелістського цвинтаря. Після його рішення про «впорядкування» історичного місця поховання мазурів – автохтонних мешканців регіону – було зруйновано могили, на землі валялися людські кістки, з корінням вирвано близько двохсот дерев, які росли на кладовищі. До блюзнірського знищення могил мазурів-євангелістів і глуму над людськими останками дійшло ще весною 2021-го («НС» інформувало про це у № 19 від 9 травня 2021 року). На початку лютого цього року вирок суду набув чинності.

Пробощ зобов'язаний заплатити дев'ять тисяч злотих штрафу і грошове відшкодування у розмірі чотирнадцяти тисяч злотих. Вирок отримав теж працівник Юзеф Г., який, за дорученням пробоща, керував «роботами» на цвинтарі. Йому суд присудив сплатити таку ж суму, як і пробощу. Обидва звинувачені не визнали себе винними. Їм загрожувало від 8 місяців до 9 років ув'язнення.

Феміда звинуватила пробоща в наступному: «Як розпорядник парафіяльного майна, знаючи про недоторканість території старого цвинтаря, він здійснив наругу над місцями спочинку та людськими останками, вирішивши впорядкувати цвинтар та керуючи для цього діями інших осіб. Вони полягали в спилюванні кількох десятків дерев діаметром стовбура від 50 см, а потім проведенні земляних робіт важкою технікою та корчуванні кількох десятків пнів, що призвело до спустошення, розкопування могил, руйнування елементів надгробків. Зокрема, відбулося руйнування старої території колишнього євангелістського цвинтаря, заснованого в першій половині XIX ст., із могилами воїнів часів Першої світової війни». У тому ж звинуватили Юзефа Г. як виконавця робіт.

Знищення старого євангелістського цвинтаря у Новій Всі-Елцькій викликало резонанс не лише на Мазурах, а й у всій країні. Мазурська євангелістська громада не приховувала свого обурення. Духовенство цієї спільноти заявило, що «як представники мазурської євангелістської громади, які сотні років живуть на цій землі, висловлюємо своє обурення тим, як євангелістський цвинтар у селі Нова Вєсь-Елцька було знищено». Вони також стурбовані, що подібні практики стають все більш частими й спрямовані на повне знищення, а також розмивання мазурської та євангелістської історії на цих територіях. «Особливо гидким є те, що так поводяться з людськими останками, які заслуговують особливої поваги незалежно від віросповідання чи національності. Шанобливого ставлення до наших польських могил ми очікуємо, наприклад, від наших іноземних сусідів, на території яких збереглися польські поховання. Таке ставлення і підхід має бути чимось природним та очевидним для представників християнських громад», – ідеться в заяві.

Однак пробощ з Нової Всі-Елцької не бачив нічого поганого у знищенні історичного мазурського цвинтаря. Він заявив, що як адміністратор єдиного в селі цвинтаря повинен був знайти місце для нових могил, і запевняв, що зробив це після погодження з парафіяльною радою, ґміною (місцевим самоврядуванням) та римо-католицькою курією в Елку. Пробощ Б. переконував, що цвинтар старий, зарослий і за похованнями там роками ніхто не доглядав. У зруйнованих могилах були поховані мазури, які проживали на цих теренах до 1945 року.

Віктор-Марек Лейк, представник відомого польського мазурського роду, котрий походить із цих територій, вражений та обурений тим, що подібне скоїли християни – римо-католики. Близько тридцяти років він є уповноваженим у справах національних та етнічних меншин спершу воєводи, а потім – маршалка Вармінсько-Мазурського воєводства.

– Знищений цвинтар є у списку архітектурних пам'яток, – каже він. – Але навіть це не зупинило духівника найбільшої християнської церкви в Польщі – римо-католицької – перед таким варварством. За словами пробоща, роботи здійснювали самі ж віряни. Вони в'їжджали на цвинтар і могили важкою технікою, виривали дерева з корінням та розкопували могили. Що це за аргумент, що мазури не дбають про свій цвинтар? З автохтонів ще нещодавно на цих територіях жив єдиний мазур, якому понад 92 роки. Власником цієї архітектурної пам'ятки є римо-католицька парафія, котра зобов'язана про неї дбати, а не безглуздо знищувати. Мазури – це історія цих польських земель. Люди, які не знали їхньої історії, приймали мазурів за німців і некатоликів та робили все, щоб вони залишили свою батьківщину та поїхали, здебільшого в Німеччину. Чому ж і нині – те саме ставлення до вже мертвих?

Вирок не задовольнив нікого. Засуджені не визнали перед судом своєї провини. Євангелики не приховують обурення тим, що існує велика різниця між сумою штрафів та оцінкою втрат. Ґміна Елк оцінила їх на понад два →

eprasa.pl 1e64d82021

ГРОМАДА

Степан МІГУС
Фото автора статті

Пророче слово Кобзаря в Ольштині

Близько двох сотень років спершу царська імперія, а після більшовицька варварська недодержава робили все, щоб применшити значення найвидатнішого українця – Тараса Шевченка. Був він і кріпаком, і одвічним селюком, і засланцем та навіть революціонером, який боровся за соціальну справедливість для населення всього світу. І, звичайно, як у царські часи, так і в більшовицькому СРСР його представляли на картинах селянином, вічно одягнутим у кожух, з неодмінною лисиною й вусами.

У неділю, 24 березня, українська ольштинська громада почула розповідь про зовсім іншого, справжнього Тараса Шевченка, котрий нині у війні з московською ордою супроводжує наших героїв, котрий був і є постійним учасником Євромайдану та інших українських національно-визвольних подій під кличем «Борітеся – поборете!».

Ольштинське вшанування пам'яті видатного українця, який народився 210 років тому, проходило під гаслом «Пророче слово Кобзаря». Українська громада зібралася в парафіяльному залі єпархіального собору Покрову Пресвятої Богородиці УГКЦ. Чомусь не запрошено представників регіональної та місцевої самоврядної влади. Досі вони були учасниками вшанувань пам'яті українського генія, особливо тоді, коли урочистості проходили в ольштинських осередках культури – філармонії, театрі чи музичній школі. Варто теж у майбутньому, принаймні з нагоди роковин поета, відвідати будинок №1, що на вул. Тараса Шевченка, де розміщено барельєф Кобзаря. У минулому така подія вже відбувалася.

Ольштинський захід почався зі спільного виконання твору «Реве та стогне Дніпр широкий», який відкриває кожне видання «Кобзаря». Потім журналістка українських передач Радіо Ольштин Ярослава Хруник представила цікаву, донині маловідому, особливо серед українців за кордоном, інформацію про життя та творчість поета.

Андрій Фаранчук та лірник Сергій Петриченко

Чимало творів Тараса Шевченка, які можна співвіднести із сьогоденням, прозвучало на святкуванні в Ольштині. Художня частина проходила за участі місцевих колективів: дитячого вокального ансамблю «Сузір'ячко» та молодіжного квартету «Тоя» у складі з Марією Ґашинською, Лєною Гнатюк та Ганною й Петром Холєвками. Учасники «Сузір'ячка», з якими творчо працює Дарія Булка-Бзіль, представили Шевченкові твори в сучасній обробці. Тарасові вірші зачитали Ярослава Хруник, Андрій Фаранчук під звуки ліри Сергія Петриченка, Мирослава Четирба та Ольга Закорчемна, котра професійно представила фрагменти поеми «І мертвим, і живим …». Вона, до речі, була єдиною учасницею Шевченківського заходу серед воєнних біженців з України. А шкода, бо чимало талановитих молодших і старших виконавців, які приїхали до Польщі після повномасштабного вторгнення, теж могло б взяти участь у вшануваннях з нагоди роковин Кобзаря. Відзначення Шевченківських дат завершив «Гімн України» у виконанні учасників виступів та публіки. Організаторами свята від місцевого відділу ОУП, міжшкільного пункту навчання української мови в Ольштині й ольштинської парафії УГКЦ були: Ярослава Хруник, Мирослава Четирба, Петро Табака та Андрій Фаранчук. ●

мільйони злотих, експерти, залучені обвинуваченими, – на 900 тисяч. Чимало деталей указує на те, що справа триватиме.

Євангелістсько-аугсбурзька парафія в місті Піш глибоко переконана, що цей вирок не завершує справи. Вона сподівається, що очікування вірян, викладені в листі до римо-католицької парафії в Новій Всі-Елцькій, виправдаються. Їхні вимоги надалі залишаються без змін: відновлення первісного вигляду кладовища з реконструкцією надгробків у місці спочинку відповідно до облікової карти; пошук людських останків, виявлених під час робіт, та поховання їх згідно з євангелістсько-аугсбурзькою традицією; впорядкування цвинтаря, усунення залишків дерев з його території без використання важкої техніки; створення лапідарію (збірне місце поховань) для залишків могильних плит і обрамлень та забезпечення порядку на території; встановлення дошки на в'їзній брамі з написом: «Колишній євангелістський цвинтар»; проведення екуменічних молитов на відреставрованому цвинтарі.

Місце мазурів, які вимушено виїжджали в Німеччину в 1947-му, зайняли депортовані того ж року українці. Їхні цвинтарі з могилами предків залишилися осиротілими на одвічній отчині. На жаль, ті, хто відвідує ці місця, бачать і там варварське ставлення до цвинтарів. Трапляється, що нові місцеві мешканці на могилах ставлять вуличні туалети, в'їжджають важкою технікою, пасуть худобу. ●

eprasa.pl 1e64d82021

Людмила ЛАБОВИЧ
Фото авторки статті

«Осяйна і Живосил» з концертом у Білостоці

У Підляському інституті культури в Білостоці 14 березня виступили Оксана Бут і Василь Лютий. Це був один з кількох концертів українських артистів у містах Польщі та Німеччини.

Жителі не лише Білостока, але й Зеленої Гори, Берліна, Пєнєнжна, Лєлькова, Ельблонґа, Млави, Бранєва, а також Варшави мали нагоду зустрітися з чудовими українськими артистами – Оксаною Бут і Василем Лютим, подружжям з фольклорного гурту традиційної музики «Буття» з Києва. Концерти відбулися у межах їхнього проєкту «Осяйна і Живосил» під спільним гаслом «З вдячністю – друзям у Польщі».

Оксана Бут – доцентка кафедри звукорежисури Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого. Вона композиторка, фольклористка, художня керівниця етно-гурту «Буття». А Василь Лютий є відомим бандуристом, народознавцем, рок-музикантом і композитором, автором понад 450 пісень. Чи не найбільш відомим його твором є вже легендарна пісня, написана для виконання під бандуру, «Меч Арея», яка особливої популярності набула після російської агресії проти України в 2014 році. Вона відома в багатьох країнах Європи, та її популярність зросла, коли її переспівали рок-гурти «Тінь сонця» і «Гайдамаки».

Концерт у Білостоці став результатом співпраці підляського українця Дарія Кришпинюка з Підляського інституту культури з Оксаною Бут, яку він запрошував улітку на майстер-класи.

«Цей концерт проходить у рамках циклу „EtnoNurty", – розповів організатор виступу артистів у Білостоці, – який обіймає майстер-класи співу і традиційного танцю. Кожного року ми організуємо „Меандри – літню школу традиції" у Козликах над Нарвою. Це важлива річ у нашому річному циклі подій, пов'язаних з традиційною музикою. Цей концерт є саме наслідком наших літніх заходів, бо Оксана вела в Козликах майстер-класи співу і танцю».

Як розповідали артисти, вони виступали в друзів, тобто в тих місцях, де є люди, які допомагають Україні і українцям у складний час російського збройного вторгнення.

«Наші концерти проходять як елемент вдячності польському народу, польській державі, – звернувся до білостоцької публіки Василь Лютий, – по-перше, за те, що прихистили багатьох українців, за те, що прихистили багатьох білорусів. У час війни вони мусили виїжджати і частина із них осіла у Польщі. Другий елемент подяки – волонтерам, які передавали все можливе, від найменшої дрібниці до великих речей, на фронт».

Подяка мала не лише загальний, але й приватний вимір, оскільки Оксана Бут після російської агресії переїхала з донькою до Зеленої Гори. Вона полишила Київ, оскільки Василь пішов у батальйон Української добровольчої армії.

«Чому Оксана опинилася у Польщі? – поділився бандурист. – Тому, що я її попросив виїхати якнайдалі. Ми не знали, що буде в Україні, а мені було легше, бо коли ти на війні, вже не мусиш думати, як там ззаду. Це дуже відволікає від військових справ».

Василь служив у підрозділі УВО, тобто у військах територіальної оборони України у Києві, з яким перейшов до лав 23-го окремого батальйону спеціального призначення 1-ї Окремої президентської бригади ім. Б. Хмельницького.

«Нам випало спочатку захищати північний кордон з Білоруссю, а потім, перезавантажившись, ми вже поїхали

eprasa.pl 1e64d82021

в одну з найнебезпечніших позицій – під місто Бахмут. Там, на жаль, бої ідуть за кожен клаптик землі, хоча вже на тій землі немає нічого живого. Всі дерева знищені, не кажучи про будинки. Там вже ніде навіть сховатися, все як на долоні. Це складні умови», – згадував чоловік.

У листопаді 2022 року в боях поблизу Бахмуту Василь Лютий отримав поранення.

«Я завжди думав про незахищені місця – руки, ноги, – продовжував він. – Але ніколи не думав, що це будуть не руки, ноги чи тулуб, а слух – саме небезпечне місце для музиканта. Я знав прекрасно, що мені треба виконати місію, і я її виконав. Ми захистили близько 70 наших піхотинців, які потрапили в пастку. Якби не вогонь, який ми відкрили вчасно, ці люди просто або загинули б, або їх полонили. Але мені довелося пожертвувати самим собою».

Бандурист унаслідок боїв поблизу Бахмуту частково втратив слух. Однак він не падає духом і продовжує виступати: «Я думав про те, якою буде моя подальша доля. Сцена – це те, чим я живу. Важко було уявити, що на неї не вийду. Але я зрозумів, що інших обставин не буде і що мені доведеться носити слухові апарати. Я собі помислив – ну, нічого страшного. Навіть так собі думав, якщо зі слухом буде вже дуже кепсько – є у світі інші можливості, можна перевчитись і працювати далі. В цьому контексті мені допомогли і лікарі, і друзі, які порадили одну фірму. Фірма мені зробила гарні слухові апарати, і я зрозумів, що в них можу ще побути на сцені, що з радістю донині і роблю. Життя продовжується. Навіть якщо мене з війська скасували, тому що от така ситуація, нічого, я продовжую свою місію, я роблю концерти, ми збираємо кошти, бо я прекрасно знаю, як людина, котра пережила цей процес, що на фронті кожного дня щось потрібно».

На концерті в Білостоці Оксана і Василь виконували пісні відомих українських поетів: Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки, Максима Рильського, свої композиції, а також цікаві, експериментальні аранжування народних творів зі звучанням бандури, цимбал та гітари.

«Ми на такому рівні, що робимо фолк-імпровізації, – пояснювала Оксана. – Це такий наш жанр, де ідуть паралельно дві імпровізації – одна на бандурі, друга в співі. Двічі ми ніколи не граємо ці твори так само. Також нас поєднала любов до української поезії. У нашому репертуарі багато творів на слова різних українських поетів, а музика написана нами. Звісно, не можна було оминути таких творів, як „Меч Арея", бо на концертах всі знали Живосила Лютого».

Під час виступу артисти розповідали про свої твори, обставини їхнього виникнення, війну. Коли звучали пісні Володимира Івасюка чи твори з репертуару відомих українських виконавців, наприклад, «Тріо Мареничів», Василь вдало заохочував публіку співати разом з ними. Дякуючи цьому, концерт перетворився на справжнє свято української музики, в якому беруть участь усі – не лише як споживачі, але й активні учасники. Видно було, що серед публіки, що прийшла на концерт, було багато воєнних біженців. Для них така подія стала своєрідною духовною ниткою, котра єднає їх з Батьківщиною, що воює з російським ворогом. Тим більш символічною, що перед ними виступав не лише відомий музикант, але й герой боїв під Бахмутом. ●

Олег ГНАТЮК
Фото надав автор статті

Ґданська церква вшанувала Тараса Шевченка

Віддавна я мріяв про відзначення річниць народження й смерті Тараса Шевченка, у яких провідною темою була б релігійність поета. Відомо, що на засланні він читав Святе Письмо, яке знав на пам'ять. В одному з листів 1847 року митець писав: «Сьогодні прийняв святі тайни, хотів би, щоб усе моє життя було так чисте, прекрасне, як сьогоднішній день».

Покійний Євген Сверстюк в Україні, а також професор Ягеллонського університету Володимир Мокрий у своїх статтях дуже часто описують релігійний простір у творах великого поета. Цьогоріч роковини Тараса Шевченка випали на суботу й неділю. Ґданський парох отець митрат Йосиф Улицький із великим знанням про минуле й сьогодення нашого релігійного, національного, культурного життя нагадує про такі важливі події, як вшанування Тараса Шевченка, ініціює та сприяє їхньому відзначенню. У такий спосіб він пробуджує свідомість сучасного українського християнина. Професор Володимир Мокрий цього року з нагоди 210-ї річниці від дня народження Великого Кобзаря написав доповідь «Сни Тараса Шевченка про мир в Україні», яку було зачитано в Ягеллонському університеті, а також в Ґданську після богослужінь 10 березня. Перед доповіддю біля пам'ятника святому Володимиру Великому конкатедральний хор святого Варфоломія заспівав «Заповіт», а Роман Михалик прочитав вірш «Розрита могила». Після цієї події та виступу професора Володимира Мокрого вірші декламувала вчителька української мови Наталя Павлюка, котра приїхала до Ґданська з України. Від вересня в місті мешкають також сестри служебниці, які допомагають виховувати наших дітей, учать їх бути свідомими українцями. Для мене дуже зворушливими були картини, коли сестра Олена Манькут у листопаді біля пам'ятника святого Володимира розповідала дітям про Великий Голод, а на роковини 10 березня цього року подбала, щоб вони віддали честь поетові. ●

eprasa.pl 1e64d82021

ІНТЕРВ'Ю

Софія ЧОРНОБАЙ
Опрацьовано редакцією
Фото надані героєм статті

Модель Андрій Барабаш: «Батьки хотіли, щоб в мене була серйозна робота»

23-річний Андрій Барабаш, модель родом з містечка Болехів, що на Івано-Франківщині, з'являється на обкладинках модних журналів та на подіумі Паризького тижня моди. Його модельний шлях почався у 2019 році, коли інстаграм-сторінку хлопця почали помічати материнські агентства з України та Польщі. Він розповів «Нашому слову» про свої перші кроки в професії, про переваги і мінуси роботи моделлю, а також про те, чим відрізняється модельний бізнес в Європі і Азії, та як модельні агенства ставляться до війни в Україні.

– Розкажи, як почався твій шлях у моделінгу?

– У мене не було такого, щоб хтось з рідних чи знайомих казав мені колись про мій модельний потенціал. Просто в один момент мені почало писати безліч агенств у соцмережах та пропонувати співпрацю. До цього я і не думав про те, аби бути моделлю. У 2019 році я підписав контракт зі своїм материнським агентством (агентство, що опікується моделлю, шукає контракти за кордоном та в цілому займається розвитком моделі, – прим. авт.) «BoysBoys Management», що базується у Львові. Моїм стартовим кроком стала поїздка в Барселону, де і була моя перша робота. Потім я почав працювати й в інших країнах.

– Як до твого вибору поставилася сім'я і чи ти суміщаєш роботу з навчанням?

– Думка батьків була дуже неоднозначною через стереотипи про моделінг. Вони хотіли, щоб в мене була серйозна робота, бо ж я навчався на юриста. Родина була не проти, щоб я спробував, але поважно до цього не ставилась – але так було лише до того моменту, поки я не заробив перші гроші. Я перевівся на заочну форму, закінчив бакалаврат і поки не планую продовжувати навчання.

– Що тебе привабило в моделінгу?

– Це дуже цікава робота. Коли в мене були перші зйомки, мені дуже сподобалось, я зрозумів, що це саме те, чим мені хотілося б займатися найближчим часом. Іноді буває важко, однак це нові знайомства, можливість подорожувати, водночас працюючи. Мені загалом подобається, як працює модельна індустрія.

– А як зазвичай проходять зйомки?

– Я беру участь в різній роботі: й у зйомках, й у показах. Робочий день зазвичай триває 8 годин, у Азії – 9 годин, ритм дуже залежить від постійності роботи, у мене було таке, що я працював майже три тижні без вихідних, і це було справді важко, але зазвичай ми не працюємо кожного дня і маємо час на відпочинок. Немає такого поняття, що типовий робочий ранок починається в одну і ту ж годину щодня, завжди різний час початку зйомок, все залежить від клієнтів, на макіяж та волосся зазвичай витрачається до години часу (конкретно на мене), потім решта часу йде на зйомки, ланч... Інколи буває, що потрібно довго чекати, поки всі з команди завершать підготовку. Буває, що клієнти не встигають і просять тебе залишитись довше (звичайно, додаткові години роботи оплачуються). Максимальною за часом у мене була зйомка, яка йшла 14 годин.

– Чи вважаєш роботу моделі виснажливою? Як ти ставишся до змін у зовнішності, зокрема на знімальному майданчику?

– Насправді, у більшості випадків – так. У всіх професіях є свої плюси та свої мінуси. Але я справді кайфую від своєї роботи. Щодо змін – я дуже люблю експериментувати і з радістю змінював би зачіску, але, на жаль, в цій професії це важко, бо якщо ти змінюєш свою зовнішність, то практично входиш на модельний ринок як «нова людина». Те ж саме і з тату: я дуже люблю тату і хотів би мати більше (у мене є два татуювання), але, на жаль, моделінг цього не дозволяє. Також я не люблю макіяж, мені не подобається, коли на обличчі його багато, але це знову ж таки моя робота, тому це терпимо. А ще я просто ненавиджу, коли на волосся наносять спреї і потім починають палити волосся випрямлячами – це трагедія для всіх моделей.

– Чи було важко тобі розлучатися з родиною під час закордонних контрактів?

– Моя перша поїздка була недовгою, всього два тижні, бо це Європа. Коли я вперше поїхав до Кореї, це вже було на три місяці – важко теж не було, можливо, тільки поперва, бо я швидко пристосовуюсь та знаходжу друзів. Довгі контракти ніколи не були проблемою для мене. Три місяці – лише на перший погляд здається, що це багато, але коли ти в постійному русі, час досить швидко проходить.

– В яких країнах ти працював? Де сподобалось найбільше, а де було найважче?

– Іспанія, Італія, Франція, Німеччина, Британія, Південна Корея, Японія та Китай. Здається, це все. Переважно все залежить не лише від країни, а й від клієнтів. В Італії та Іспанії мені дуже подобається працювати, в Іспанії круті фотографи і багато цікавих проєктів, в Кореї було теж багато класних зйомок. В Японії мені не дуже сподобалось, через те, як складалися відносини з моєю агенцією, але, не дивлячись на це, зйомки теж були цікавими, в мене навіть була зйомка біля океану. Поїздка в Японію особисто для мене виявилась важкою, я сильно схуд. В Китаї теж іноді були цікаві роботи, але там досить складно, в них більший тиск

eprasa.pl 1e64d82021

і доволі швидкий ритм. В Європі легше працювати, бо все відбувається спокійніше і повільніше, ніхто нікуди не поспішає, буває, роблять перерви щопівгодини.

– Де загалом тобі більше подобається працювати? В Азії чи Європі?

– Напевно, що в Європі, оскільки ми, українці, ментально ближче. Хоча в Азії мені теж подобається, зокрема в Кореї, та й загалом ця країна дуже комфортна для роботи. Взагалі, для першої модельної поїздки Корея – це чудовий варіант.

– А як щодо Китаю?

– Про Китай існує дуже багато стереотипів, але насправді більшість з них не відповідають дійсності. В першу чергу це стереотипи про їжу, бо вона там справді дуже смачна і різноманітна. Також є закиди, що там досить брудно, але я би не сказав, що там брудніше, ніж у Європі *(сміється)*. Самі китайці досить приємні люди, вони завжди готові тобі допомогти, не дивлячись на те, що майже ніхто не говорить англійською. Однак те, що там комунізм і людей дуже сильно контролюють, – це правда, вони навіть говорять пошепки, коли розмовляють про політику. Також китайський модельний ринок дуже змінився за останні роки. Там тепер інший підхід – моделей беруть менше і платять, на жаль, теж менше. Коли я їхав в Китай, то переживав через певні упередження, але там у мене була компанія друзів-українців, тому я почувався комфортно. Ми постійно варили борщ, готували сирники. Здається, що в Китаї я їв сирники частіше, ніж в Європі *(сміється)*. Китай – цікавий, люди там дуже прості, прямолінійні.

Одного разу в Китаї ми знімали звичайний бренд одягу для підлітків, але концепт був цікавий: вони привели на зйомку собак, котів, кролика, змію, ящірку… Було досить креативно, мені подобаються такі нещоденні зйомки. Бували у нас і зйомки у крижаній воді або під сонцем у +40. Одного разу знімали зимовий одяг у надзвичайно жарку погоду. Але часто результат того вартий, знову ж таки – я люблю свою професію і готовий терпіти якісь «незручності».

– Які ти бачиш переваги та недоліки у роботі моделлю?

– Одна з найперших переваг: можливість багато подорожувати. Можливість спробувати багато нового, взагалі я фанат їжі, тому люблю пробувати багато різних страв і коли їду кудись, завжди знаходжу щось локальне, щоб покуштувати. Також можна заводити багато друзів. З недоліків – важко знайти стосунки, бо відсутня стабільність, про роботу можуть повідомити прямо перед вильотом, і от – вже треба збиратися. З рідними не виходить часто бачитись, зараз взагалі немає місця, у якому я постійно живу, я постійно переїжджаю з місця на місце. В тій країні, де працюю, там і перебуваю. За останні два роки я змінив багато місць проживання.

– В тобі щось змінилося завдяки моделінгу?

– В першу чергу – з'явилася самостійність. Я вже і був самостійним, адже після 9-го класу поїхав у Івано-Франківськ вчитися. Але коли ти так далеко від дому, надії можеш покладати лише на себе. Є час на саморозвиток, я став впевненішим в собі, підтягнув англійську.

– Чим ти хотів би займатися окрім моделінгу?

– Я хочу відкрити свій заклад типу кав'ярні. Звичайно, було б непогано зробити це в Україні, але може бути і за кордоном. Мені б хотілося відкрити щось пов'язане з сирниками, бо я їх дуже сильно люблю і готовий їсти їх хоч щодня. В Польщі сирники ще можна покуштувати, але далі за кордоном їх дуже важко знайти.

– Для яких брендів ти б хотів працювати?

– Я б дуже хотів зробити показ Prada. В мене були запити, але вони всі відмінялися, також Dior – мені здається, що я

Андрій на мітингу в підтримку України біля консульства росії в Мілані

підходжу за типажем. А ще Ferragamo. Звичайно, я був би безмежно радий співпрацювати більше з українськими брендами, але, на жаль, вони ніколи не пропонували, навіть до війни. З київським брендом KSENIASCHNAIDER дуже б хотів попрацювати.

– Як твої агентства за кордоном відреагували на початок повномасштабного вторгнення?

– Коли почалося повномасштабне вторгнення 24.02.2022, я був в Італії, у столиці. На той момент я був єдиним українцем в цьому агентстві в Мілані. Моє агентство підтримувало мене, коли я до них приходив в офіс, бо вони бачили, що я цим дуже сильно переймаюсь. Якраз після 24 лютого на мене звалилося дуже багато роботи, паралельно я волонтерив, відвідував різні мітинги в підтримку України. Я знаю, що деякі агентства робили збори на допомогу Україні. Був фотограф у Італії, який хотів допомогти моделям-українцям житлом. Корейське агентство, з яким я співпрацюю вже давно, теж висловило свою підтримку, довгий час в них на аватарці був синьо-жовтий прапор.

– Чи змінився моделінг з початком повномасштабного вторгнення? Або ставлення клієнтів? Як складаються відносини з іншими моделями, зокрема з моделями-росіянами?

– Важко сказати однозначно. Коли почалось вторгнення, якихось змін у ставленні клієнтів не помічалося, хоча іноді хотілося почути якісь слова підтримки. Переважно всім байдуже. Навіть коли хтось питає: «Як справи? Як твоя сім'я?», ти починаєш щось розповідати, а у відповідь: «Ага, ага, окей, we are so sorry». Щоб насправді хтось висловлював переживання – це велика рідкість. Часто беруть росіян на роботу, беруть росіян-моделей на роботу разом з тобою, навіть не звертають на це уваги. Знайомі розказували історії, коли клієнти не розуміли, чому українці не хотіли вставати з росіянами в один кадр. Особисто в мене не виникало таких проблем, але коли моделі-росіяни десь траплялися, то я з ними не спілкувався. Часто росіяни самі намагаються йти на контакт, ніби вони не розуміють, що відбувається. ●

eprasa.pl 1e64d82021

Людмила ЛАБОВИЧ
Фото авторки статті

Кліщелі – там, де зароджувалося українство на Підляшші

Кліщелі – це містечко в Підляському воєводстві, розташоване кільканадцять кілометрів від кордону з Білоруссю. У 2023 році воно святкувало ювілей 500-річчя надання міських прав, й серед подій були також заходи українського характеру. І це не випадково, оскільки саме в цій місцевості зароджувалося українське національне життя на Північному Підляшші.

«В нас всюди говорилося по-свойому»

Зараз Кліщелі – це невелике містечко, населення якого складає всього понад 1 тис. жителів – як православних, так і католиків. Коли в'їжджаєш до нього, то з правого боку видно відремонтований будинок школи з міжвоєнного періоду. Сьогодні це центр культури. Зразу в око впадає його назва – «Hładyszka». Вона, звичайно, написана латинкою, але вистачить заглянути хоча б у Вікісловник, щоб довідатися, що «гладишка» – це «діал., зах., висока кругла, переважно глиняна посудина, злегка розширена в нижній частині; переважно використовується для молочних продуктів». Така назва місцевого центру культури, спорту і туризму – не випадкова, оскільки Кліщелі були колись відомим осередком гончарства.

Далі у центрі містечка, по лівому боці видно колишню уніатську дзвіницю з 1709 року, зараз це філіальна церква св. Миколая. По правому – розташовується православна церква Успіння Пресвятої Богородиці, побудована 1877 року у стилі, характерному для російсько-візантійської архітектури XIX ст.

Центр туризму і культури «Гладишка» в Кліщелях

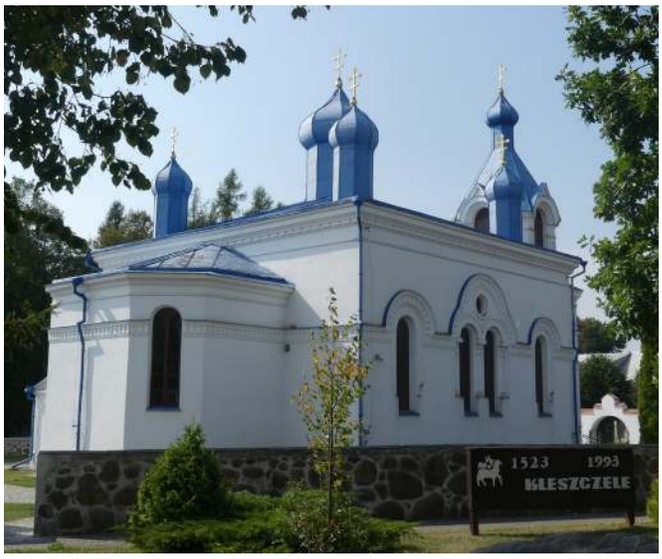

Церква Успіння Пресвятої Богородиці у Кліщелях

З інших пам'яток на увагу заслуговують римо-католицький костел з перших років XIX ст. та дерев'яний будинок залізничного вокзалу 1900 року.

Зараз Кліщелі – це офіційно місто, однак вистачить глянути на архівні фотографії (вони були, зокрема, презентовані на виставці біля місцевої школи), щоб відчути колорит колишнього Підляшшя – хати під стріхою, жінки на ринку в хустках, чоловіки на возах. Таке звичайнісіньке підляське село…

Ще кількадесят років тому основним засобом спілкування місцевих, зокрема православних жителів, була українська говірка. Андрій Сидорук, який народився у Кліщелях, досконало пам'ятає часи своєї молодості в 1960-70-х роках: «Люде говорилі по-свойому. В нас всюди говорилося по-свойому. Польська мова вуйшла у період, колі молодиї люде почалі учитіся поза Кліщелямі, тому що научанє було в польськуй мові і люде переставиліся з мовою».

Як говорить пан Андрій, люди добре знали, що «по-свойому» – це українська говірка. Нічого в тому дивного, бо містечко в минулому було головним (та навіть єдиним!) осередком українства на Північному Підляшші.

«Потім приїхалі вони сюди і давай організовати театр»

У Кліщелях, як і всюди на Північному Підляшші, вже в міжвоєнному періоді пробували «переконати» місцевих, що вони – білоруси. Попри це кліщелівці не піддалися цій пропаганді та за участі свідомих українців з-поза регіону почали організовувати суспільно-культурне українське життя.

Першою ініціативою українського характеру був театральний гурток, організований у 1939 році. Його заснував Олександр Щербань, уродженець Харкова, який потрапив до Кліщель рік раніше, разом зі своєю дружиною Олександрою Василевською, родом саме з підляського містечка.

«Моя сестра здольна була, виступала ще перед війною, – розповідала в 2000 році покійна вже Галина Місіюк (з дому Василевська), сестра Олександри, – і єї забралі

eprasa.pl 1e64d82021

до об'яздової трупи. Вона поїхала, була там в театри Полтавченкі і запізналася зе Щербаньом. Потім приїхалі вони сюди і давай організовати театр».

Український театр у час радянської окупації мав свої успіхи – його актори з п'єсою Михайла Старицького «Ой, не ходи, Грицю, та й на вечорниці» виступили навіть на обласному огляді театральних груп у Бересті, де й стали лауреатами першого місця. Однак на центральному огляді у Мінську вони вже не могли показатися, бо презентували виставу українською.

Що зараз лишилося з пам'яті про Щербаня в Кліщелях? Перш за все, збереглася його могила на місцевому цвинтарі – хоч харків'янин виїхав до Більська-Підляського та після смерті Олександри одружився вдруге, але спочив біля першої дружини в Кліщелях.

Коли в 2023 році місцева бібліотека готувала виставку про видатні постаті, пов'язані з Кліщелями, на жаль, не було на ній ані Олександра Щербаня, ані його талановитої дружини. Однак автори не забули про сина Щербанів – Юрія, який виїхав до Варшави, де став відомим хірургом.

«Українськє слово стало публічним»

Театр Щербаня діяв ще деякий час після Другої світової війни, до 1949-го, коли його ініціатор виїхав з Кліщель. Виявилося, однак, що українське національне зерно було вже в містечку засіяне. Сприятливий час, щоб насіння проросло, прийшов уже після «відлиги» 1956 року.

Олександр і Олександра Щербані з сином Юрієм.
Фото з родинного архіву Смоліковських

Найяскравіше Кліщелі вписалися в карту українського життя у Польщі в 1957 році, коли виник там гурток Українського суспільно-культурного товариства. Засновано його з ініціативи Андрія Німого, колишнього козака Армії Української Народної Республіки, родом з Хмельниччини, який оселився в Кліщелях, а також групи місцевих активістів. На той час це було щось виняткове – ось на території, яку офіційно звали білоруською, почав діяти гурток УСКТ.

Історії гуртка та його діяльності було присвячено багато уваги під час минулорічної Підляської української наукової конференції, другий день якої відбувся саме в Кліщелях. Говорив на цю тему, зокрема, Олексій Рощенко, який досконало пам'ятає час українського національного пробудження у своєму рідному містечку: «Дякуючи театрові, українськє слово стало публічним і завойовало в Кліщелях серця людей. В 1961 році за намовою дядька Андрія кліщелювци захотилі урочисто одсвятковати століття з дня смерті Тараса Шевченка. Новий молодий дириґент Сергій Лукашук прекрасно пудготовів свуй хор до того виступу з українським репертуаром. Успіх був велічезний. Люде тогди перший раз почулі, якою блізькою їх души є мова поезії Шевченка. Створено новий драматичний зеспул, якій пуд кєровніцтвом Славка Місєюка виставів п'єсу Карпенка-Карого "Безталанна". З велікім успіхом гралі воні єї в ружних місцевостях».

Новий театральний гурток, організатором якого був кліщелівець Ростислав (Славек) Місіюк, виник у середині 1960-х. Найбільшим його успіхом було I місце на Загальнопольському огляді аматорських театральних гуртків УСКТ у Перемишлі. Кліщелівці чудово показали тоді українцям в інших частинах Польщі, що на Підляшші живуть такі ж самі українці, однак не переселені в ході акції «Вісла», а ще крім того – дуже обдаровані.

Гурток УСКТ в Кліщелях робив велику справу. Діяла при ньому не лише театральна група, але й згаданий паном Рощенком хор, була також українська бібліотека. Окрім цього після багатьох зусиль вдалося організувати навчання української мови у місцевій школі. Заняття для дітей вів випускник Педагогічного ліцею в Бартошицях Олександр Смоліковський.

Серед місцевих зростала національна свідомість. До Кліщель приїжджав Михайло Калиняк, збирач українського фольклору, член варшавського гуртка УСКТ та співробітник редакції «Нашого слова». У 1960-х роках він записував фольклор Кліщель та близьких сіл, а його активність мала вплив на зростання мовної свідомості жителів містечка.

«Пан Калиняк, якій приїжджав з Варшави до Кліщель, зачав доказовати, що мова в Кліщелях не є мовою білоруською, а є то діалєкт мови української», – пояснював Андрій Сидорук.

Відомо також, що в той час багато кліщелівців передплачувало «Наше слово».

«Гіне ґрунт, на якому виростала українська ідея»

Діяльність гуртка УСКТ в Кліщелях, та й взагалі зростання української національної ідентичності в містечку, дуже не подобалися тогочасній владі та білоруським

16.

eprasa.pl 1e64d82021

Продовження з 15 сторінки

діячам, які робили все, щоб ускладнити життя українським ентузіастам. Після того, як цензура забажала польського перекладу п'єси «Безталанна», припинив діяльність театральний гурток. Також дуже швидко було ліквідовано навчання української мови, яке проіснувало неповних два роки.

«Учитель, якого вдалося знайти з такими труднощами, – писав, не без гіркоти, д-р Микола Рощенко, родовитий кліщелівець, – у 1968 році виявився "дуже потрібним" для Польської армії і мусив пройти дворічну службу у війську. Автоматично припинено навчання української мови в Кліщелях, оскільки не було кому її викладати».

Тиск з боку влади та білоруських активістів, які усе Північне Підляшшя вважали своєю «канонічною» територією, був багатобічний. Однак чи не найбільш деструктивним виявилося «авансування» українських діячів та переселення їх до інших місцевостей. Згодом виявилося, що в Кліщелях немає вже тих, які творили основи українства в містечку.

1970-ті роки – це занепад українського організованого життя. У 1984 році вдалося, щоправда, відновити діяльність гуртка УСКТ в містечку, однак, мабуть, було вже запізно, щоб Кліщелі виросли в один із міцніших осередків українства на Північному Підляшші. Після демократичних змін у Польщі не створено там відділу Союзу українців Підляшшя, а українська мова так уже й не зазвучала в місцевій школі.

В новому тисячолітті були ще спроби відродити українство в Кліщелях – в 2000 році Ростислав Місіюк знову організував театральний гурток, а Союз українців Підляшшя увійшов до містечка з циклічним оглядом весільних і ліричних пісень. Проте нова театральна група підготувала лише одну п'єсу, а циклічний український захід припинився, коли закінчилося фінансування.

«Тепер в Кліщелях українська говірка уже заникає, – підсумовував під час української конференції Олексій Рощенко. – А значит, гіне той ґрунт, на якому виростала тут українська ідея».

Дійсно, сьогодні, ідучи вулицями Кліщель, важко почути свою мову. Зникає не лише говірка, але й національна свідомість. Як показав перепис населення у 2021 році, в усій місько-сільській ґміні Кліщелі українську національну ідентичність заявляє всього 56 осіб. Є, щоправда, поодинокі ініціативи, такі як минулорічна Підляська українська наукова конференція, організована Підляським науковим інститутом. Є теж певні українські елементи в заходах, які проводять місцеві установи. Однак немає в Кліщелях українського організованого громадсько-культурного життя.

Ті, хто будував українство, здебільшого вже відійшли на той світ. На місцевому кладовищі спочили: Олександр Щербань та його дружина, Михайло Калиняк, який забажав, щоб поховали його саме в Кліщелях, Ростислав Місіюк – талановитий організатор українського театру, вчитель Олександр Смоліковський, його дружина Леоніла, акторка театрального гуртка 1960-х років та інші. На жаль, від деякого часу немає вже на цвинтарі могили Андрія Німого, яку родичі перенесли в інше місце.

Важко сподіватися, що до Кліщель знову повернеться український дух. І хоч це викликає песимістичні почуття, важливим залишається одне – те, що відбувалося кількадесят років тому в Кліщелях, стало підґрунтям для будування модерної української національної свідомості в 1980-90-ті роки. Наступні покоління перейняли естафету та понесли українську справу до інших місцевостей, дякуючи чому сьогодні на Північному Підляшші розвивається українське суспільно-культурне та освітнє життя. ●

Кліщелі на архівних фотографіях, презентованих на виставці біля місцевої школи

eprasa.pl 1e64d82021

ВІСТІ З ЛЕМКІВЩИНИ

Павло ЛОЗА

Допомога Україні триває

Об'єднання лемків відновило збір коштів на допомогу Україні. Тому організація просить підтримки.

Останніми тижнями членам організації вдалося зібрати невелику суму й придбати матеріали на 7400 злотих.

«Ми закупили 1000 метрів спеціалізованих кабелів, 2 роутери, 4 модульні обтискні інструменти – це матеріали, з яких будують мережу наземного зв'язку між відділами. Крім того, ліки, зокрема спеціальні», – перераховують ініціатори збору на сайті лемківської організації.

Жертводавці приносили також одяг та харчі. Увесь вантаж поїхав до Львова й буде доставлений в узгоджені місця на передовій.

Нагадаємо, що Об'єднання лемків від перших днів повномасштабної війни долучилось до допомоги Україні. Тільки з першого тижня російської агресії вони відправили три буси та три легкові автомобілі з найнеобхіднішою допомогою. У межах своєї гуманітарної діяльності ОЛ співпрацювало з багатьма людьми. Однак основу становили активісти гуртків організації у Лосі, Кросні, Кракові, Олаві й, звичайно, Ґорлицях, де розташовано головний офіс. Збирали продукти, одяг, медикаменти тощо.

Щоб допомога була максимально ефективною, ОЛ підтримувало постійний зв'язок з лемківськими організаціями в Україні, серед яких – «Молода Лемківщина» зі Львова та Всеукраїнське товариство «Лемківщина» (відділення у Тернополі). Могло теж розраховувати на підтримку українців, зокрема лемків, з інших держав, як-от Організація оборони Лемківщини із США.

Важливо: уже 26 лютого 2022 року Головна управа ОЛ відкрила спеціальний рахунок, на який збирала гроші. Зараз збір відновлено на цьому ж рахунку.

«Підтримаймо Україну та українських воїнів. Вони віддають свої життя, і це НАЙБІЛЬША ЖЕРТВА, яка віддана також за наш мир у Польщі! Допоможіть нам допомогти», – заохочує приєднатися до збірки Об'єднання лемків.

Рахунок для внесків на допомогу:
09 1240 5110 1111 0011 1189 0340
з дописом: POMOC UKRAINIE

На фото – секретарка ОЛ Наталія Гладик, яка разом із Тетяною Скоромною, майстринею зі Львова, збирають допомогу. Фото з фейсбук-сторінки Об'єднання лемків

Рік фонду «Новиця»

23 березня фонд імені Стефанії та Михайла Марковичів «Новиця» (Fundacja Nowycia) відзначав свій перший день народження. Організацію було створено для підтримки та розвитку культури й мистецтва, насамперед українського.

У межах святкування відбувся концерт перемиського гурту «Крайка», а також підбито підсумки роботи організації. Знайшовся час і для обговорень та спогадів учасників заходу. Звичайно, був торт. Свічки на ньому задули Михайло та Стефанія Марковичі, які є президентом і віцепрезиденткою організації.

Окрім господарів, у заході взяли участь Стефан Клапик – перший заступник голови Об'єднання лемків, Ігор Горків – голова Перемиського відділу ОУП, докторка Ольга Кіх-Маслей – представниця закладу польсько-українських студій Ягеллонського університету, отець митрат Іван Піпка – парох греко-католицької парафії в Криниці-Здруй, а також інші гості.

Нагадаємо, що організацію зареєстрували в січні 2023 року, а її основні завдання – це підтримка та розвиток культури, мистецтва, музики, літератури, науки, особливо української, в Польщі та світі. Серед інших завдань також названо охорону культурної спадщини, зокрема української, на території польської держави, підтримка культурного, освітнього та наукового розвитку національних й етнічних меншин. Для засновників та членів фонду важливим є налагодження контактів, а також співпраця між організаціями, що представляють українську культуру.

Заснувало фонд подружжя Стефанії та Михайла Марковичів. Минулого літа Михайла Марковича, який теж виступає членом Головної управи Об'єднання лемків, нагороджено премією Ґорлицького повіту під назвою «Mostem Starosty». Її присуджують людям, пов'язаним з культурою та мистецтвом, котрі презентують Ґорлицький повіт у Польщі та світі та не забувають про своє походження. Михайла Марковича журі відзначило за «участь у роботі з плекання лемківської культурної спадщини». Це, серед іншого, належить до завдань фонду «Новиця», який очолює українець.

Події, організовані фондом за минулий рік, можна знайти на сайті nowycia.pl, а також на фейсбук-сторінці організації.

Фото з фейсбук-сторінки організації, автор – Петро Ротко

eprasa.pl 1e64d82021

Немає смерті. І не ждіть – не буде.
Хто хоче жить, ніколи не помре.
(…)
І в сіру ніч, коли мене не стане,
Коли востаннє римою зітхну –
Я не помру, лиш серце в грудях стане,
Схолоне кров, а я навік засну.
(Василь Симоненко)

4 квітня на 64-му році життя в Ольштині відійшов у вічність

† МИРОН СИЧ

Він усе своє насичене життя боровся за правду про національно-визвольну боротьбу українців, злочинну операцію «Вісла». Ініціював і заснував найбільший у Польщі Комплекс шкіл з українською мовою навчання в Ґурові-Ілавецькому, був його директором. Два скликання був депутатом до Сейму РП, де очолював комісію національних меншин і комісію польсько-української парламентської групи. Раніше обирався головою Сеймику Вармінсько-Мазурського воєводства. В останніх роках був віце-маршалком Вармінсько-Мазурського воєводства. Постійно жив справами України і українців як в духовній Батьківщині, так і на місцях депортації. Він був одним з найактивніших членів ОУП.

Дружині Покійного, Марії Ользі, дочці Наталії, синові Ярославу, сестрі Дарії, брату Степанові, усій родині та близьким висловлюємо слова співчуття, єднаючись у скорботі.

Хай вармінсько-мазурська земля, де спочив 9 квітня в Алеї заслужених Ольштинського цвинтаря в Дивітах, яка стала Його малою вітчизною, буде Йому пухом, як рідна батьківська в Ляшках на Ярославщині, про яку завжди пам'ятав.

Миронові Сичу
На прощання

Мироне,
Де Ти?
З вкраденої батьківської землі, кличу до Тебе,
«Господи, кличу до Тебе, поспішися до мене,
почуй же мій голос, як кличу до Тебе!»
З розритої москалем України, кличу до Тебе,
З-посеред дерев обстріляних з гілок
і кущів степових видертих з коріннями.
Кличу до Тебе
Де Ти?
Мироне
Там, в Україні тисячі відходять
Сльозаві ранки щодня.
А Ти відходиш на Небесні Вармію та Мазури
Нам дарувати ще один сльозавий ранок.
Де Ти?
Мироне

Іди туди спокійно
там болю немає
на ватри поміж горами й озерами
І пригадай Господу про Україну
може задрімав часами
Сядь у Каневі біля Тараса
І виглядай за нами
Прийдемо до Тебе
Ще не зараз а позарани

До позавтра
Мироне
До побачення

Вічная Тобі пам'ять

Олександр Маслей

Моє слово
про Мирона Сича

Відійшов у вічність
Син свого народу
Щоб там говорити
Як було як є
Про роки трагічні
У час непогоди
Що сонце засвітить
Й воля воскресе

Ти там зі святими
Дорогий Мироне
Спілкуєшся щиро
І говориш всім
Під правди килимом
Про ординські дрони
Які проти миру
Вдаряють як грім

Зустрінеш там маму
І рідного тата
Який проти орди
Йшов в кривавий бій
Переживав драму
У рідних Карпатах
Вистоював гордо
Час тамтих подій

Бойківщина плаче
Бо втрачає сина
Який єднав друзів
Як Ісус навчав
Мироне – юначе
Пам'ять не загине
Люди твоїй музі
Доєднають слав

Сич Мирон відходить
Щоб перекликатись
На небесних нивах
В небесних садах
В вишивці він ходить
По рідних Карпатах
Дух його щасливий
Прийде до нас в снах.

05.04.2024р.

Василь Шляхтич

eprasa.pl 1e64d82021

Шановні батьки, вчителі та друзі Комплексу загальноосвітніх шкіл №2 ім. Маркіяна Шашкевича в Перемишлі

Розраховуючи доходи за 2023 рік, кожен з Вас може передати 1,5% податку на громадські організації.
Щоб підтримати нашу школу, будь ласка, заповніть форму PIT і вкажіть:

номер KRS: 0000207472
cel szczegółowy ZSO2 – 99890

Перерахування 1,5% податку жодним чином не обтяжує платника податків.
Ми розраховуємо на вашу доброзичливість!
Гарантуємо, що отримані кошти будуть повністю використані на потреби дітей і школи.
Дякуємо Вам!

Розраховуючи річну податкову декларацію PIT-37, перекажіть, будь ласка, 1,5% податку на статутну діяльність товариства «Майстерня».

1,5% – це частина ваших податків, яка не йде до державного бюджету, а спрямована для вибраної громадської організації.
Ви можете вибрати, якій саме організації їх переказати.
На що підуть ваші 1,5%:
✓ великий щорічний концерт до Дня Незалежності України,
✓ літній табір для діток-біженців «Майстернята»,
✓ організацію інтеграційних заходів для української спільноти в місті Кошалін.
Jak co roku zachęcamy do przekazania 1,5% Twojego podatku na nasze stowarzyszenie. Dzięki Wam możemy organizować nasz koncert! WAŻNE! Pamiętajcie wpisać CEL SZCZEGÓŁOWY oraz KRS.
УВАГА! При вписанні KRS громадської організації 727903, ОБОВ'ЯЗКОВО треба вписати ціль: RAZEM KOSZALIN, тоді ваші 1,5% потраплять саме на офіційний рахунок товариства «Майстерня». Дякуємо!

УВАГА! Телефон для передплати та розміщення оголошень у «Нашому слові» – тел. 22 677 88 10 – працює у понеділок, вівторок, четвер і п'ятницю з 13.00 до 18.00.

Редакція «Наше слово»

1,5% на українську школу в Бартошицях

Звертаємося з великим проханням до людей доброї волі, для яких небайдужий розвиток українського шкільництва у Польщі, перерахувати 1,5% прибуткового податку за 2023 р.

Ваша допомога необхідна для реалізації навчально-виховних завдань української школи в Бартошицях та заходів, які служать розвиткові української ідентичності. То завдяки Вам наші художні гурти можуть брати участь, між іншим, у дитячих фестивалях у Кошаліні та Ельблонзі, культурних оглядах в Ольштині, Кентшині, щоб популяризувати нашу культуру.
Ми вдячні ВАМ за дотеперішню підтримку!

При поданні декларації у податкову в пункті щодо перерахування півтора відсотка введіть дані:

Stowarzyszenie «Kałyna»
KRS: 0000208516

Любомира Тхір,
директорка Початкової школи №8 ім. Лесі Українки з українською мовою навчання в Бартошицях,
управа Товариства «Калина»

Ельблонзький відділ Об'єднання українців у Польщі запрошує на

56-й Дитячий фестиваль української культури,

який відбудеться **18-19 травня 2024 р.** в залі театру ім. Александра Севрука в Ельблонзі (вул. Театральна 11).
Заявки про участь дітей слід надсилати **до 20.04.2024 р.** електронною поштою – mirek.prytula@wp.pl
У заяві слід подати кількість дітей та прізвище вихователя, а також свій e-mail та номер телефону. Час виступу кожної групи – не більше 10-15 хв.
Кількість виконавців та опікунів – 1 на 15 дітей.
Організатори залишають за собою право до скорочення програми.
Організатори забезпечують нічліг і харчування.
Приїзд – за власний кошт.
Додаткова інформація за номером телефону:
602-644-779 (Іванка Шмигельська)
605-295-005 (Мирослав Притула)

Фото на 1 сторінці з архіву Наталії Сич

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10, +48 510-162-854, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: zastępca redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 2000 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl 1e64d82021

Змінюємося завдяки Вам, змінюємося для Вас!

ПЕРЕДАЙ 1,5% СВОГО ПОДАТКУ НА ВІДБУДОВУ НАРОДНОГО ДОМУ

KRS: **0000564708**

cel szczegółowy: **Narodnyj Dim**

1,5%

Przekaż 1,5 % na rzecz dzieci

ze szkół w Białym Borze

oraz punktów nauczania

Передайте 1,5% дітям зі шкіл

у Білому Борі

та навчальних пунктів

KRS nr 0000138192 KIWANIS

1,5%

PODATEK DOCHODOWY

Wspieraj dzieci - przekaż podatek!

Związek Ukraińców w Polsce

KIWANIS INTERNATIONAL — SERVING THE CHILDREN OF THE WORLD

więcej informacji: www.liceum-bialybor.pl · www.sp2bbor.eu

eprasa.pl 1e64d82021